

פ ר ט י כ ל מ ט' 6 / ג'

טישיבת ועדת הפנים, שהתקיימה ביום ג', ב' בטבת
תשי"ג - 8.12.53

בן כחור : היו"ר נ. חת
ע. מטף
ר. בטטובי
כ. חזבי
ח. סגור-כהן
א. פרי
ש. פהלסטין

מר זמאני : שר הפנים י. רוקח
פ. טילבריסון - משרד הפנים
ש. רוטנברג - משרד הפנים

סדר היום : 1. המצב הכספי של הרשויות המקומיות
2. דרכונים ישראלים.

1. המצב הכספי של הרשויות המקומיות

היו"ר נ. חת : שפענו את ההסברות של שר הפנים בקשר
לחלק הרמטון של הדין וחשבון ובקשר
אותו להמשיך בקשר לחלק השני.

שר הפנים י. רוקח : אני כמסער שהממשלה לא מצאה זמן לדרון
בעניני ירושלים לאחר שכבר הוגש הדין-
וחשבון וכבר נשלחו כל ההמלצות במרוכז. ענין ירושלים נעשה מאד דחוף
ודחוק. אינני אוסר שיפתרו אותה ביום אחד, אבל בינתיים העיריה עובדת
בדוחק כספי עצום ומתח קוראים בעתון עד כמה שהיא מתלבטת בחוסר אמצעים.
לטענה הפרוצדורה היתה צריכה להיות, שקודם ארצה במני ועדה ממשלתית
לפנים וליריות, ועדת הפנים היא יותר זריזה, אבל קצת לא נוח לי להביא
את הצעותי במני ועדה פרלמנטרית לפני שהמקצועייה החליטה על כך.
ההתרוצצות הזו, והשמועות השונות - כל זה בא באמת מתוך דלות ועוני
וכצוקה. הבנקים אינם עוזרים, האוצר איננו עומד ביד פתוחה. קל מאד
לכתוב על כך בעתון; אריץ להעסיק בדברים כי הפרובלימה היא מאד מאד
רצינית. זו גם שמלת טבור ולא רק שמלה כספית. כל זה רציני ללבן ולספר
לכם, מה שלמדתי בכלן 11 חודש בירושלים זו.

ח. סגור-כהן : יש פה גם שאלת הפוליטיקה המפלגתית.
נתנו בגדל חורף והם אינם כל כך טובים;
האם בשביל זה צריך להשבית את כל העבודה בעיר?

שר הפנים י. רוקח : אני בכלל אינני מצדיק שביתות, כי אני
חושב שתמיד אפשר למצוא הסדר. אבל זה
כמו בממשלה, שעד היום הזה לא שלמה לעובדי המשרד שלי את המסכורת.
המסיטה היא גדולה מאד בכל המנגנון של הממשלה וגם במנגנון של העיריות,
והיות ועירית ירושלים בקושי רב - ורק בעזרת משרד הפנים - מטלפת מסכורת
ב-20-15 לחודש, קשה לי לעבוד ולדבר אל שכלם.

ירושלים שוחררה השנה מתשלום 150 מלף
לירות שהיא קבלה אז בגלל מי-תשלום מסכורת לפורים, אבל זה אינו מותר
את המטלה במובן הכספי, כי היא מפסידה בכל חודש 30 מלף לירות על מים
בלבד. תוך שמונה חודשים הצטברו 240 מלף לירות בתקציב המים וגם בתקציב
הרגיל. הממשלה לא עשתה קונטרול ליריות לעיריות. אינני מאשים את העיריות
בענין זה כיון שהחלטת המער ושינוי המטבע הרטו את העיריות. אני מדבר
על רשויות מקומיות בתוך המים שפעם אחת צריכים להסדיר אותם. אחרת אנחנו
הולכים ומטילים מים לא כל-כך הגיוניים, ומכבידים עוד יותר. אני חושב
שועדת הפנים חייבת להיכנס לעוסקו של כל הענין הזה.

מ.פ.

היו"ר ב. נתן:

הבעייה היא בסידור רבה בעיית האוצר. כשהועדה נסתה בשנה שעברה להיכנס לבעיות תקציביות של משרדים וכדומה, נתנו לנו להבין שכל עניני תקציב וכספים ייבחנו לוועדת הכספים. מנחנו תמיד מסתדלים בוועדת הפנים, לתת הסלחות כמלה שהן תבוצענה.

שר הפנים י. רוקח:

זו הועדה מאני אחראי בפניה. מינני עובד בחלל ריק על דעת עצמי. וגב, אני מזכיר לכם שהיתה ועדת פניה ששותפת של ועדות הפנים וכספים, שהיתה יעילה מאוד. לולא זה, בכלל לא היו בתי ספר בארץ. אפשר להקיט שוב ועדת פניה אשר תטפל בשאלה זאת: בעיית הקונסולידציה של החובות, לאור הענין הזה של חילוף הכסבע ב-1952.

היו"ר ב. נתן:

אם זה לבעייה כספית - קונסולידציה של החובות - אפשר להחיות את מותה הועדה.

ש. פרלמנט:

הבעייה היא טיוחדת בפניה, טטעם פשוט מאוד: טטקיט פטרביט למסק סחורות. הבעייה של קונסולידציה צריכה לעמוד ברכוז הדיונים בוועדה זו. העדיפות נתקלות בזמן האחרון בבעייה מאוד פשוטת. כסטרכיזים על איזו הצעה, אף אחד מיננו טטתחף טטום טטגשים מלבט יודעים טתי תשלם העיריה בעד העבודה. ואם טישהו טגיש הצעה, הוא טביט בחשבון שהתשלום יהיה רק לאחר זמן רב, ולכן הוא טבקט טחיריט יותר גבוהים. באופן זה אין תחרות והעבודות עולות ביוקר, וגם החטריט והטכונט הוא בין 10-15% טעל לפחיריט הקייטיט גילו היו יכולים לסלם בזמן.

וכך נוטף לגרעון שהתהווה, העובדה שהעיריה צריכה לסלם טחיריט יותר גבוהים טביט בטרונט הזמן לפטיטת רגל; טטום שהעבודות שהעיריות מוציאות לפועל הן בטכדיט גדולים, ו-15-20 טזה ובטטך טניט טספר יכולים להביט לידי פטיטת רגל. על כן אני חושב שבעיית הקונסולידציה היא חשובה מאוד לא רק טבחינה קופתית אלא גם בגלל התוצאות שהינה טטי-טתרון הבעייה.

היו"ר ב. נתן:

נקבע את השאלה הזו בסדר היום של הועדה, ונחליט.

ח. טגורי-כהן:

אני חושב שבעוד כמה זמן רוב העיריות יגיעו למצב שהדבר יהיה חסור טמד. כל ענין חוסר עבודה טפניט לעיריות והן טבצעות עבודות צבוריות על חשבון התושבים. מצבה של ירושלים הוא הרבה יותר קשה, והיט בעצמה לא תוכל לסאת בכך. הייתי רוצה לדעת אם שר הפנים חשב על דרכים לפתרון הבעייה בעיר זה. יש עיריות שרכשו לעצמן חטרי גלט רביט לעיתוחן, ויש להן טחסניט. בירושלים רטת הצנורות היטודית טאווה חלק טהגרעון הגדול של הוצאות המים, כי יש בזילה רבה כל כך טטי-אפשר לתקן זאת - של 38%.

היו"ר ב. נתן:

שר הפנים עורר את בעיית הקונסולידציה, ואני טציע שהועדה תעלה את הדבר בסדר יומה. אני טציע שבתנוע הבט נדון בפרטת הקונסולידציה של חובות העיריות והטוענות לאור טצבן הכספי החסור. נבקט את שר הפנים להגיש לנו את החוסר, ואו טנקיט ועדה חדשה או שהועדה הקודמת תופעל טחדש.

מינני יודע אם כדאי לנו להטטיך בדיון בענין זה. נדחה את הדבר לכמה שבועות.

ט. חזני:

אני מצדד בהצעה להחיות את הועדה השותפת, שתטוק בבעיות הקונסולידציה של חובות העיריות בכלל וירושלים בפרט, וזה טחייט דחייט הדיון. אבל אם זה לא יהיה, טן טנכונ טועדת הפנים תוציא הטלצת-מינניט בקטר למצב הכספי בעירית ירושלים. השביתות הן לא כלכליות; גם פולייטיות. על כן טוב שהועדה תמליך בהצעת-ביניט, שהאוצר יעשה טשהו.

שר הפנים י. רוקח:

לפני שלטה שבועות דרטי מיליון לירות לכספי קונסולידציה. אטם יודעים טלרטיות המקומיות יש גרעון של 12 מיליון לירות. דרטי מיליון לירות בטביל צרכים דחופים

א.פ.

טאד: בשביל תשלום מסכורת אוקטובר. אינני יודע איך הם מסלמים. כל אחד לחוד בא ונוטר שהגיע למצב שאינו יכול כבר לשלם; אחר כך הם הולכים ובאים הלך וחזור, וזה טראגי טאד. לא הצלחתי בדבר הזה ואני זקוק לעזרת ועדת הפנים. פשוט טאד, בחוץ לי גב לא רק של מפלגות וקואליציה, אלא גם של ועדה של הכנסת. בזה אני מסלים את הפעתו של חבר הכנסת חזני, שלאחר שהועדה שמעה על המצב הכספי החמור, ועד שיכנסו לדיון טמעה, היא מסליצה גם על כך.

היו"ר ב. נת: על המצב הכספי של ירושלים קראנו הרבה בעתונים, אבל אם אנחנו רוצים להחליט, אנחנו צריכים בכל זאת לשמוע איזה חומר. הייתי מבקש את חבר הכנסת חזני שיסביר קצת יותר למה הוא מתכוון; לאיזה בעיות כספיות הוא מתכוון.

מ. חזני: על חשבון התביעה לקונסולידציה, שסוף סוף הממשלה תצטרך להיענות לה - בנתיים הממשלה תעביר לעיריית ירושלים טכום כסף כדי שתוכל להמשיך.

היו"ר ב. נת: מהם חובותיה של עיריית ירושלים?

ט. רוטנברג: גרעון של 2,5 מיליון לירות.

שר הפנים י. רוקח: בזמן האחרון היא הפכה 150 מלף לירות שניתנו לה בשנה שעברה, על חשבון שנה זו. היא חייבה את המענק של השנה הנוכחית, והעברתי את 150 מלף הלירות לעתיד. מזה לקחתי כבר הכל.

ט. רוטנברג: היא קבלה כבר 300 מלף לירות.

היו"ר ב. נת: בתוך הטכום הזה של מיליון לירות, שנחוץ באביב כל העיריית, מהו החלק של ירושלים?

שר הפנים י. רוקח: אני חשבתי לתת עוד 150 מלף לירות.

ט. רוטנברג: אם טורמים לנכון להסריח את ועדת הפנים, זה צריך להיות דבר יותר יסודי.

שר הפנים י. רוקח: פחות מ-5 מיליון לירות, אי-אפשר.

היו"ר ב. נת: האם יש לכם בקשה סיועית של עיריית ירושלים?

ט. רוטנברג: הם אינם מקבלים מאתנו שום דבר, כי אין לנו מה לתת להם. עד עכשיו נתנו כל חודש 50-60 מלף לירות. זה היה טענק.

היו"ר ב. נת: יש חמסה חדשים עד סוף השנה, ולתקופה זו אין לכם כלום בשבילם. אם כן, על מה מדובר, לדעתכם?

ט. רוטנברג: אם מדובר על חודש-חדשיים - 150 מלף לירות מספיקות. אבל אם עד סוף השנה - לפחות 300-400 מלף לירות נחוצות.

היו"ר ב. נת: הצעת הביניים צריכה להיות סתמית ובאופן כללי, שלאחר שסטענו תשובותיו של שר הפנים בקשר לשאלות שעוררנו, אנו כפויים את תשובת לב הממשלה, שצריך לבנות לעזרת עיריית ירושלים כדי שתוכל לקיים את שירותיה עד סוף שנת התקציב.

ט. כ. מ.: ועדת הפנים, לאחר ששמעה את הסברות שר הפנים בקשר למצב הכספי החמור בעיריית ירושלים, סגלה דעתה, כי עד שימצאו הדרכים ליצוב מצבה הכספי של העירייה, על הממשלה להגיש לה עזרה כספית דחופה - אם כמסרעה על חשבון קונסולידציה של חובותיה בעבר, או בצורה אחרת שצריכה לבנות - כדי שהעירייה תוכל לקיים את השירותים ההכרחיים עד תום שנת התקציב הסופי.

א.פ.

הינו"ר ג. חת: החלטנו איפוא, להעמיד את ענין הקונטרס לידעיה בסדר היום לשבוע הבא, אני מבין שזה לא יספיק תקדים, שגולי באמת לא כדאי כבר שנדבר על שבוע הבא; אז שנדמה את הדבר לשבועיים-שלושה ובינתיים נשמע את הצעות הפטילה. אני יודע את שר הפנים גם העובדה שהדבר לא נדון בפטילה, פריעה לו או לא. לי היתה הרגשה שהשר גם כן היה רוצה שזה ייאמר.

שר הפנים י. רוקח: בניגוד לדעות רבות, חונכתי על דרכי דימוקרטיה. טזה תהיינה גם מסקנות ליתר הרשויות הפקולטיות. אני טוכן להרצות בשבוע הבא ולהפנות את תשומת לב כל הצבור לדבה. יש הטון אי-הכנות אבל יש גם פצוקה שצריך להקל עליה.

א. פרי: לאחר שסטעתי את דברי שר הפנים, דברי כטעם סיותריים. אני חושב שועדת הפנים צריכה לחוות את דעתה.

הינו"ר ג. חת: בשבוע הבא נקדיש ישיבה לענין זה, ונדון בו כאן.

2. דרכונים ישראלים

שר הפנים י. רוקח: מה עם חוק היתרי יציאה?

הינו"ר ג. חת: חוק העיריות קודם.

שר הפנים י. רוקח: יש גם ענין הדרכונים.

א. פרי: היה כדאי לשמוע טעמו בענין זה.

שר הפנים י. רוקח: אנחנו פוציאים דרכונים רבים. אני חושב שעברנו את הסטטר של 35 אלף. ואין זה אטון, אאלמא היה שיפוש לרעה בחוץ-לארץ, באירופה, בדרכונים ישראלים. אני קטור כחוק ההתאזרחות אשר קובע שכל יהודי, ברגע שעלה ארצה, בהפך לאזרח ישראל. זה גם קובע שאני חייב להוציא לו דרכון, אם אינני פשתכס בדיסקרציה שלי, כשיש לי טעמים לטרב לו.

יש סטטר אנשים לא קטן שבא לארץ, שוהה בה זמן קצר ובא ודורש דרכון, משלם את הפס ויוצא טוב לחוץ-לארץ. אמת יודעים שפותרת אצלנו לפי חוק ההזרחות, ההזרחות הכפולה, וכך יש לאותו אדם סטפורט נוסף. רמיתי דינים והשבונות סקונטוליות שלנו בבליה ושוויץ, טטעבירים דרכונים וטטונים תסונות.

היתה הצעה בפטילה ובטוכנות - גם הטוכנות עכדה על כך טמד - לשנות את חוק הדרכונים ולטנוע טתן דרכונים בטסך הטנתיים הרטונות לטתונו של הטדו בארץ, אלא במקרים יוצאים טן הכלל, אם ייכצא שיש דחילות יוצאת טן הכלל ליציאתו. הדרך הזו לא נרמחה כל כך לוועדת השרים לעניני פנים ושירותים, שבה השתתף גם שר החוץ. היה ויכוח עפוק טמד ורציני על הבעיה כולה, ואין רוצים להביא לכנסת הצעה כזו טפני שזה טחליב בפידה ידועה את שינוי חוק ההזרחות. לא רוצים לשנות את חוק ההזרחות, אין נטייה כזו. אין נטייה להכניס הצעת חוק לשינוי חוק הדרכונים, ועל כן נתתי הוראות אדטיניטטרטיביות לנטות לטנוע טתן דרכונים לאנשים שנמצאים בארץ טטחרי קום הפדינה. 90% מהאנשים טטבקטים דרכונים הם עולים חדשים שבאים לכמה חדשים, או לשנה ובחר כך פוצאים טוב. בגרמניה נמצאים 4000 יורדים עם דרכונים ישראלים; בצרפת יש כ-1000 וכן בבליה ובשוויץ. הטלטונות אטחילו לא לתת להיכנס, וזה פטוט בזיון לכולנו. הוריתי שתיעטה בדיקה יותר קפדנית לגבי אותם האנשים טטבקאים דרכונים וטנמצאים בארץ עד חפס שנים; שתיעטה בדיקה לתן הוטו נוטע וטדוע הוטו נוטע. יש גם עובדות חסורות טמד, ולאח דוקט אנשים ענינים. יש גם אנשים אטידיים שטרשים לעצפט דבר זה, לקחת אשה ושני ילדים ולהגיד שהם יוצאים לזמן קצר. אנחנו בודקים אם יש למדם באמת ועולה כנה של כניסה לארץ הגירה. זו היתה ההורחה, ונראה כינוד היא טפעל.

הסוכנות מטילו רצתה להרחיק לכת ולדרוש יותר כסותיים. הוטל עלי לערוך חקירה. היה מצלי במ-כח הג'וינט ספאריס והוא כטר לי דין וחשבון מועזע טאד על היורדים האלה. הג'וינט לא רצה לתת להם עזרה והם באו לקבל. הם התחילו לכתוב סכתבים לעתונות והעתונות פרטמה שהיא מיננו עוזר. אז החלו לבוא סתורמים לא מעטים סכתבים, מדוע אין עוזרים לאוטללים כאלה בבליגיה, בשוייץ ובצרפת. הג'וינט עשה הסכו עם ה"מ"ס והיה כן נותנת להם תמיכה. זה מעודד את האנשים לצאת טוב.

אין סקבלים תעודת כניסה לגרמניה ספה, אבל יש סוכנות סטוייטת של רמאים בשוייץ, והקונטרול השוייצרי נותן להם ויזה להיכנס לגרמניה. שם סקבלים ויזה ליד הדרכון ובכנסים לגרמניה וסופיעים ליד טיבכן בעיקר; שם סתאטפיים וסתארגבים. יש שם סארגובים כאלה, שכלל שהם יותר סרובים הם יותר חזקים. ואז השלטונות הגרמניים חדלו גם כן לתת להיכנס. אוטטריה אינה סכירה ואינה נותנת להיכנס. אבל יותר חשוב, סהרבה סטדינות הסערב עושות זאת. כטאדס כזה נכנס באופן כללי ליגאל לגרמניה, הוא ססתדל להיטטר. אחרי שהוא יולב סנים-שלטה חדשים מי-מפטר כבר להוציא אותו, כי הוא כבר ריפה את עורו. וכך הם בשארלים. ובמים סברקים סאנסיים שם לקרובים בארץ, שהנה "הסתדרנו ואתם יכולים לבוא". זאת אוסרת שהם התיישבו שם ויכולים לתבוע כסף כתמיכה כהג'וינט וסוסדות אחרים. וכך סקבלים פה סלגרנות שספיעות על היציאה סכאן.

הסרטרת הימת היא פלט ססוכנת. על כן עשינו את הצדעים האלה, לסנוע את סתן הדרכונים באופן קל, והנהגנו את הבדיקה, כדי להיווכח אם יש במכת דרישה. שנית, הוטל עלי ואני עושה צעדים סיוחדים לחקירה על אותם אנשים פה, והסוסדות הגנגסטריים שספלים בדבר בעד בצע כסף. הסרטרת סתחילה פה בארץ. אני לא אוכל לעשות את זאת דרך הסטרה הרגילה, ספני שהדבר לא יהיה כל כך פשוט, אבל אני מפעל יחד עם ככה סוסדות ואנשים בכדי לגלות את האנשים האלה, שהם ספסרים בספסות; ויש לא מעט בעלי ספחה עם ילדים, נשים הרות, ספופיעים בגרמניה ובבליגיה. דר' ג'ורדן זה שבא על פי בקשתו של סר יוטפטל הוא איש סאד רציני, סהיהודים סטובים. הילדים אינם אשפים בזה, שנכנס דינוק כזה וסירוף-דעת וסילוט לרעה על ידי אנשים לעושים לא מעט כספים על ידי כך. ויזה לסוייץ, אוסרים שהיא עולה עד 400 לירות; וסוייץ היא הכי ססורה להכנסת אנשים; והתפלאנו לראות סה רב סספר האנשים שסקבלים ויזות דוקא לארץ זו. כדי לקבל נתינות בשוייץ ליהודי, בחוצים לפחות 12 שנים ואז בודקים אם הוא התערה בשפה השוייצרית ובכנהגים. כל זה בסאג בסלב של חקירה ואני חושב שועדת הפנים תאשר את הפעולה הזו, שהיא סאד ססוכנת והולכת וגוברת ואיננה סתמעטת.

יש פרובלימה אחרת של היורדים, שעכסיו התחילה להיראות - סטובים באמצעים פסולים של ססיכה לנצרות - סיסיונרים - גם כן להבטיח הרים וגבעות, תוך הבטחה להעביר לנתינות אחרות. אני בדעה שלא צריך ללכת בכפפות כשי בענין זה, בניגוד לכמה סחברי סטטלה, שאני סבין אותם. אבל אני בתור "אבר" ובתור יהודי חשוב, ולא צריך ללכת בכפפות ססי לגבי הפיסיונים. בנורבגיה, בסבדיה ובסדינות הסקנדינביות בכלל אטורה הפעולה הזו. אדם יכול להאמיר את דתו, אבל לפי השקפתו וספסונו.

אלו הן פרובלימות, שלדאבנוני לא סיללנו להן. נראה בעוד שלטה-ירבעה חדשים סה תהיה התוצאה של האמצעים שנכנסו בהם. אנוחנו צריכים גם לאחוז באמצעים חיוביים לדעת, ולא רק באמצעים שליליים. על כך ישנה תכנית סאנונו דנים עליה בוועדת התיאום, ויש גם ועדה בין-סטרדית שסטפלת בכל השאלות של סניעת הירידה בסקל נועם גם כן, ולא רק בסקל חובלים.

היו "ר.ב.א.ת":
אני חושב שההוראה האדמיניסטרטיבית בענין סתן הדרכונים היא בניגוד לחוק. למה לא תסתטסו בחוק להיתר יציאה? אין סתקנים את החוק אלא סוצליים הוראה אדמיניסטרטיבית שהיא בניגוד לחוק.

ס. סילברסטון:
התקנות ליצעת חידוש לגבי היתר יציאה סוגבלות לשלס סטרות, והן: בסחון הסדינה וקיום השירותים החיוביים.

היו"ר נ. חת: עד לפני שנה לא נהנו בכלל איתרי יציאה. על סמך מה היו עושים זאת?

פ. טילברסטון: זה היה תלוי בכל מקרה ומקרה.

היו"ר נ. חת: לסבוע שתן דרכות שהשר חייב לתת לפני החוק - בענין זה הרבה יותר קל לתקוף, לדעת; מה רוצים לסבוע יציאת סוג מסוייט לל מבטים, הצורך, לפי תפישתי הראשונית, סביעת הוצאת דרכונים בצורה כזו היא בניגוד לחוק.

פ. טילברסטון: לא נסרתל לפני לא מסכים אתך בנוגע למי- חוקיות ההוראות האדמיניסטרטיביות, בענין הדרכונים. אני מסכים אתך, לדאבוני.

היו"ר נ. חת: המילה הזו לא עלתה בסדר היום, ועלתה דרך אגב. כמובן שלא דובר פה על ביצוע טכני, איך לבצע זאת. לעצם הענין הזה, לא שמענו על ההוראות שניתנו על-ידי משרד הפנים בטופן כל כך ברור כמו היום, אבל זה לא עמד בסדר היום.

א. פרי: אני מבקש להעמיד את המילה הזו לדיון.

שר הפנים י. רוקח: זה לא רק משרד הפנים; הדבר נעשה בהסכמת הממשלה. זו ועדת שרים לפעול ושירותי, בהסתמכות שר החוץ.

ס.כ.מ: להעמיד את הענין בסדר היום של הועדה.